

**Силабус
навчальної дисципліни
«Міжнародна система фінансового
моніторингу»**

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень вищої освіти
Освітньо-професійна програма
«Управління процесами у сфері банківського бізнесу»
Рік навчання: 2, семестр: 3
Кількість кредитів: 4 (120 год)
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль – екзамен
Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва курсу	Міжнародна система фінансового моніторингу
Викладач	МОСКАЛЕНКО НАТАЛІЯ ВІТАЛІЙНА,
E-mail	кандидат економічних наук, доцент, navimo@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=269
Консультації	<i>Oчні консультації: вівторок, 13.00-14.00, кафедра фінансових ринків та технологій</i> <i>Онлайн-консультації – за потребою</i>

Коротка анотація курсу. Дисципліна «Міжнародна система фінансового моніторингу» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня компетентностей щодо теорії і практики антилегалізаційного фінансового моніторингу, послідовне формування системи теоретичних і практичних знань з основ функціонування системи протидії відмивання доходів отриманих злочинним шляхом, міжнародної практики та розвитку фінансового моніторингу в Україні відповідно до міжнародних стандартів.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна система фінансового моніторингу» є визначення сутності, етапів та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом; ознайомлення із міжнародними нормами у сфері протидії легалізації злочинних доходів, фінансування тероризму і розповсюдження зброї масового знищення; вивчення сутності та видів антилегалізаційного фінансового моніторингу; ознайомлення із функціонуванням системи фінансового моніторингу в Україні, правами та обов'язками суб'єктів фінансового моніторингу; вивчення особливостей організації антилегалізаційного фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

1. Формат курсу – змішаний з елементами дистанційного навчання.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, професійну кваліфікацію.

СК11. Здатність оцінювати вплив динамічних економічних та макрофінансових змін на ефективність банківського бізнесу та визначати перспективні напрями його розвитку.

3. Програмні результати навчання

ПР 6. Доступно й аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 7. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР 14. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	22
семінарські заняття	18
індивідуально-консультативна робота	2
самостійна робота	78

Технічне та програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення, навчальні матеріали «Фінансовий моніторинг».

5. Політика курсу – дотримання академічної добросердісті відповідно до «Положення про академічну добросердість в ДПУ». Політика курсу спрямована на: запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях здобувачів освіти та виконаних завданнях; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського продукту і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

8. Схема дисципліни

Години, семестр	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
4	Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські заняття:</i>	Вивчити сутність поняття «відмивання» коштів та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; міжнародні організації в сфері боротьби з	2

	тероризму на міжнародному та національному рівнях План лекційного заняття 1. Поняття, сутність та джерела походження «брудних» грошей. 2. Міжнародні організації в сфері боротьби з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму. 4. Етапи розвитку системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму.	<i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, обговорення наукових публікацій</i>	легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму: FATF, Євразійська група, MONEYVAL, Егмонтська група, ООН, МВФ, Базельський комітет, Вольфсберзька група, Інтерпол та інші. Знати етапи розвитку системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму в Україні.	
6	Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму План лекційного заняття 1. Рекомендації FATF 2. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму. 3. Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму. 4.Документи Базельського комітету з банківського нагляду, Егмонтської групи. Вольфсберзькі принципи.	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські та практичні заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, обговорення наукових публікацій</i>	Знати та вміти аналізувати: створення та діяльність Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF); інструментарій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF); міжнародні організації у сфері протидії легалізації коштів та фінансуванню тероризму й участь у них України.	2
12	Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом План лекційного заняття 1. Найбільш поширені моделі відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. 2. Типології легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом. 3. Тенденції легалізації злочинних коштів: типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом.	<i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, обговорення наукових публікацій</i>	Досліджувати та аналізувати: процеси відмивання грошей, одержаних злочинним шляхом; стадії та інструменти легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; методи розміщення коштів, одержаних злочинним шляхом; типові схеми відмивання коштів у міжнародній практиці; типології легалізації злочинних коштів в Україні.	6
4	Тема 4. Ризик-орієнтована	<i>Лекції-тренінг;</i>	Знати: організаційну структура	2

	<p>системи антилегалізаційного фінансового моніторингу України.</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Система та суб'єкти фінансового моніторингу. Організаційно-правові засади функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Законодавство в сфері антилегалізаційного фінансового моніторингу. 	<p><i>Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Держфінмоніторингу; взаємодію Держфінмоніторингу з різними органами та організаціями в сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення на національному і міжнародному рівнях.</p>	
6	<p>Тема 5. Завдання, права та обов'язки суб'єктів фінансового моніторингу</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Суб'єкти державного фінансового моніторингу та їх повноваження. Види суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Обов'язки та права суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу. Процедури здійснення первинного фінансового моніторингу 	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: завдання та повноваження Державної служби фінансового моніторингу України; Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України в сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення.</p>	2
6	<p>Тема 6. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу на основі міжнародних стандартів</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Вимоги до організації та проведення фінансового моніторингу. Порядок взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Призначення працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, його права та обов'язки. Правила та програма проведення фінансового моніторингу. 	<p><i>Лекція-бесіда, лекція-консультація Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: порядок виявлення та реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу; порядок надання Держфінмоніторингу України інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу банківськими і небанківськими фінансовими установами.</p>	2
2	<p>Тема 7. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Процедури та етапи здійснення фінансового моніторингу суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення 	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання,</i></p>	<p>Знати та давати оцінку: заходам, що здійснюються спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу в сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення.</p>	2

	операцій з купівлі-продажу нерухомого майна. 2. Здійснення фінансового моніторингу нотаріусами, адвокатами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги. 3. Організації фінансового моніторингу іншими спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу.	<i>запитання поняттійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, обговорення наукових публікацій</i>		
2	Тема 8. Заходи впливу та відповіальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму План лекційного заняття 1. Відповіальність та заходи впливу до порушників законодавства у сфері фінансового моніторингу. 2. Відповіальність за фінансування тероризму: міжнародний досвід та вітчизняна практика. 3. Кримінальна, адміністративна та цивільно-правова відповіальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженю зброї масового знищення.	<i>Лекція-бесіда, лекція-консультація; Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання поняттійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати основи: теорії законодавчу базу з питань фінансового моніторингу; відповіальність за порушення у сфері ПВД/ФТ; проблеми притягнення до відповіальності за легалізацію злочинних доходів та порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу.	2

9. Система оцінювання

Модулі		Модуль 1 (22 бали)				Загальна сума балів = 50 + 50 = 100 балів	
Теми		T.1	T.2	T.3	T.4		
Кількість балів за змістовні модулі		2	2	6	12		
Відповідь на семінарському занятті		2	2	6	2		
Індивідуальна робота					10		
Контрольний захід		5					
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та виконання контрольної роботи					
		Модуль 2 (28 балів)					
Теми		T.5	T.6	T.7	T.8		
Кількість балів за змістові модулі		2	2	2	2		
Відповідь на семінарському занятті		2	2	2	2		
Індивідуальна робота							
Контрольний захід		10					
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та виконання контрольної роботи					

Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання MOODLE ДПУ	5	
Залік	50	

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно/	зараховано
80-89	B	дуже добре	Добре	
70-79	C	Добре		
60-69	D	Задовільно	Задовільно	
50-59	E	Достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу	Незадовільно	Не зараховано

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної добросердісті: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	Вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання. Оцінюється робота з тими матеріалами, які не задіяні в виконанні здобувачами домашніх завдань. Оцінка проводиться за складовою системи, в тому числі: коментарів до певних тем з зазначених матеріалів; презентацій, участі у науково-практичних конференціях.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться згідно з розкладом у відповідності з планами семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях. При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті

	враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, вивчення літературних джерел, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	<p>Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної підготовки.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами заліку. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.</p>

12. Рекомендована література

Основна:

- Грицишен Д. О. Державна політика у сфері запобігання та протидії економічній злочинності: дис. ... д-ра. наук з держ. упр., 25.00.05. Житомир, 2021. 331 с.
- Москаленко Н. В. Ідентифікація ризиків легалізації доходів в операційній діяльності банків. Науковий погляд: економіка та управління. 2019. №2. С.131-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2019_2_19
- Москаленко Н. В. Світовий досвід побудови системи запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування. Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління ». 2020. Том 31 (70). № 2 С. 119-124. URL: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-2-19>
- Уткіна М.С. Правовий статус суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Правові горизонти / Legal horizons, 2020 с. 73-77 DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2020.i23.p73>
- Ширяєва Л. В., Загоруйко А. Ю. Ефективність функціонування фінансового моніторингу в банківській системі України. Економіка та суспільство. 2023. № 47. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/47> (дата звернення: 25.05.2023).

Допоміжна:

- Швець Н.Р., Акритов А.А. Роль і місце фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю. Вісник Університету банківської справи. 2020. № 3 (39). С. 3–9.
- Смагло О.В. Функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 26. С. 1–7. URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-28>.
- Долбнева Д.В., Сподарик Т.І. Фінансовий моніторинг як механізм запобігання і протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. The scientific heritage. 2021. № 64. С. 21–26.

Міжнародні видання:

- Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing

[Electronic resource]. – Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>.

10.. Suspicious Activity Report Review [Electronic resource]. – Access mode : www.fbi.gov/.

Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ:

11. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням доходів та фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення – Рекомендації FATF 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=180&art_id=9871&lang=uk.

12. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. – Режим доступу : [http://https://fiu.gov.ua](https://fiu.gov.ua).

13. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>.

14. Типології Держфінмоніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/tipologiy/tipologiy-derzhfinmonitoringu>.

15. Типологічні звіти EAG [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurasiangroup.org/tipology_reports.php.